

Αρχείο
Λόγος

Προϋπολογισμός

34.1

Αθήνα 19.12.1984

Ο συζητούμενος προϋπολογισμός επιβεβαιώνει ότι η γεωργία αποτελεί για την κυβέρνηση έναν από τους τομείς στην ανάπτυξη του οποίου αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή. Η θετική εξέλιξη του αγροτικού τομέα, προκύπτει από μιά σειρά στοιχείων τα οποία συνοπτικά θα προσπαθήσω να αναφέρω.

Η αγροτική παραγωγή ακολούθησε αυξητική πορεία κατά την τελευταία τριετία παρ'όλο που οι συνθήκες παραγωγής κατά την διάρκεια της τριετίας ήταν ιδιαίτερα μεταβλητές και το 1983 ήταν το δυσμενέστερο έτος από άποψη καιρικών συνθηκών εδώ και πολλά χρόνια. Παρ'όλη λοιπόν τη σημαντική πτώση της παραγωγής το 1983, το Ακαθάριστο Αγροτικό Προϊόν σε σταθερές τιμές, η εξέλιξη του οποίου εκφράζει την εξέλιξη του όγκου της αγροτικής παραγωγής, σημείωσε μία μέση αύξηση της τάξης του (1,8%) το χρόνο.

Κατά την τριετία 1979-1980-1981 η αύξηση του όγκου παραγωγής - αξία σε σταθερές τιμές - ήταν ακριβώς η ίδια 1,8% το χρόνο χωρίς όμως να έχουν παρατηρηθεί δραστικές μεταβολές στην παραγωγή σε κανένα έτος όπως συνέβη το 1983.

Το κατ'απασχολούμενο άτομο στην γεωργία εισόδημα αυξήθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό την τελευταία τριετία αν λάβουμε υπόψη μας την δραστική μείωση της παραγωγής το 1983, λόγω των καιρικών συνθηκών. Έτσι, το 1981 το εισόδημα κατ'απασχολούμενο ήταν 285.000 δρχ., το 1984 προβλέπεται ότι θα φτάσει τις 543.000 δρχ. Αύξηση πραγματοποίησε το γεωργικό εισόδημα όχι μόνο σε τρέχουσες αλλά και σε σταθερές τιμές. Η αύξηση της καθαρής προστιθέμενης αξίας ανά απασχολούμενο σε σταθερές τιμές και με αποπληθωριστή

τον δείκτη τιμών του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος ήταν ίση με 2,2%. Εάν αποπληθωρίσουμε με τη βοήθεια του δείκτη τιμών καταναλωτή την αύξηση του εισοδήματος ανά απασχολούμενο, διαπιστώνουμε ότι κατά την τελευταία τριετία, η αύξηση της καθαρής προστιθέμενης αξίας ανά απασχολούμενο, ήταν 2,1% έναντι 1% της προηγούμενης τριετίας. Το 1984 ήταν χρονιά ιδιαίτερα ευνοϊκή για τον αγρότη και η αύξηση του εισοδήματός του σε σταθερές τιμές υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσει το 7%. *Στατιστική Έρευνα*

Αποτέλεσμα της αύξησης του εισοδήματος του αγρότη είναι ότι μειώθηκε η απόσταση του αγροτικού εισοδήματος από το εισόδημα κατ'απασχολούμενο στους άλλους τομείς. Το 1981 ο αγρότης κέρδιζε το 58,8% του εισοδήματος του εργαζόμενου στους άλλους τομείς. Το 1984 προβλέπεται ότι θα κερδίζει το 60,7%. Το ποσοστό αυτό δείχνει βέβαια ακόμη την απόσταση που μένει να καλυφθεί ακόμη από τον αγροτικό τομέα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το κατ'απασχολούμενο γεωργικό εισόδημα της Ελλάδας - εκφρασμένο σε ισοτιμίες ECU - σημείωσε από το 1978 μέχρι το 1983 πραγματική αύξηση 9,8%, ενώ το κατ'απασχολούμενο γεωργικό εισόδημα της Κοινότητας των 10 αυξήθηκε, στο ίδιο διάστημα, μόνο 1,1%. Τούτο σημαίνει ότι, μεταξύ Ελλάδας και Κοινότητας σημειώθηκε άμβλυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων στο γεωργικό τομέα. Το 1978, το ελληνικό γεωργικό εισόδημα (κατ'απασχολούμενο) αποτελούσε το 64,65 του αντίστοιχου κοινοτικού, το 1984 προβλέπεται να ξεπεράσει το 76%. Μολοντούτο, το ελληνικό γεωργικό εισόδημα εξακολουθεί να είναι στο κατώτερο επίπεδο σε σύγκριση με όλα τα υπόλοιπα Κ-Μ.

Συγκεκριμένα, αποτελεί το 26,5% του Βελγικού, το 27,9% του Ολλανδικού, το 56% του Γαλλικού, το 58,6% του Δανικού, το 64,2% του Βρετανικού και το 80,8% του Ιταλικού.

Μιά πολύ χρήσιμη ένδειξη της βελτίωσης της οικονομικής θέσης του παραγωγού, προκύπτει από την εξέταση της παράλληλης, εξέλιξης δύο δεικτών : (ι) "του Δείκτη Τιμών Παραγωγού", που δείχνει πώς διαμορφώνεται μέσα στον χρόνο, μιά μέση, σταθμισμένη για όλα τα προϊόντα, τιμή που εισπράττει ο παραγωγός για το τελικό του προϊόν και (ιι) "του Δείκτη Καταβαλλομένων Τιμών", που δείχνει πώς διαμορφώνεται, μέσα στον χρόνο μιά μέση σταθμισμένη για όλες τις "εισροές", τιμή όλων των Παραγωγικών συντελεστών που χρησιμοποιεί ο παραγωγός κατά την παραγωγική διαδικασία (λιπάσματα, ζωοτροφές, σπόροι, ηλεκτρικό, πετρέλαιο, φυτοφάρμακα κ.λ.π.).

Αν εξαιρέσει κανείς το έτος 1983, η εξέλιξη των δύο δεικτών από το 1981 και μετά είναι σαφώς ευνοϊκότερη της προηγούμενης τριετίας για τον Έλληνα παραγωγό. Το 1978, 1979, 1980, οι τιμές που εισέπραττε ο παραγωγός, αυξήθηκαν λιγότερο από τις τιμές που πλήρωνε. Οι εισροές ακρίβησαν περισσότερο από ότι τα ίδια τα προϊόντα του παραγωγού. Το 1980 για παράδειγμα, η αύξηση των εισπραττομένων τιμών παραγωγού, ήταν 19,8% ενώ ο δείκτης καταβαλλομένων τιμών από τον παραγωγό, αυξήθηκε κατά 34,7%. Το 1982 και 1984 η αύξηση των τιμών που εισέπραξε ο παραγωγός είναι σαφώς ανώτερη από την αύξηση των τιμών των εισροών.

Θα πρέπει να υπογραμμισθεί το εξής αξιοσημείωτο : οι δείκτες αυτοί (και η ετήσια μεταβολή τους), 1) δεν περιλαμβάνουν τις κάθε είδους άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις στην τιμή του προϊόντος και 2) δεν περιλαμβάνουν, επίσης, τις κάθε είδους άμεσες και έμμεσες επιδοτήσεις των τιμών των εισροών της γεωργικής παραγωγής.

Οι Πάγιες Επενδύσεις στον Αγροτικό Τομέα

Οι Πάγιες Επενδύσεις ("Επενδύσεις Πάγιου Κεφαλαίου"), εκφράζουν την συνολική κοινωνική προσπάθεια (δημόσια, συνεταιριστική και ιδιωτική), που γίνεται στον τομέα όχι πιά του εισοδήματος αλλά της μακροχρόνιας υποδομής που δημιουργεί τις δυνητικές προοπτικές δημιουργίας εισοδήματος για το μέλλον.

Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει την εξέλιξη του βασικού αυτού μεγέθους από το 1977 μέχρι σήμερα.

1977 :	21,786	δισ.δρχ.		
1978 :	22,278	"	"	
1979 :	28.025	"	"	
1980 :	27,630	"	"	
1981 :	32,038	"	"	σε σταθερές τιμές 1970
1982 :	39,281	"	"	1981 5.789
1983 :	49,776	"	"	1983 5.970
1984 :				(εκτίμηση)

Αν εξετάσουμε την εξέλιξη των παγίων επενδύσεων από το 1977 και μετά, θα διαπιστώνουμε ότι από το 1982 και μετά παρατηρείται μία σημαντική μεταβολή. Η μέχρι τότε πτωτική πορεία αντιστρέφεται. Το 1981, οι επενδύσεις στον αγροτικό τομέα καλύπτουν το 7,3% του συνόλου των επενδύσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 1,1% έως και το 1984 φθάνοντας το 8,4% του συνόλου των επενδύσεων.

Η προηγούμενη τριετία χαρακτηρίζεται από μία μείωση του ποσοστού που αναλογεί σε επενδύσεις στον αγροτικό τομέα από 8,6% το 1978 σε 7,3% το 1981, μείωση δηλαδή κατά -1,3%. Κατά την τριετία 1982-84 οι επενδύσεις στην γεωργία παρουσιάζουν αύξηση κατά +6% το χρόνο και στους άλλους τομείς +0,2% ενώ στην προηγούμενη τριετία οι επενδύσεις στη γεωργία μειώθηκαν κατά μέσο όρο -7,1% το χρόνο σε σύγκριση με μία μείωση 1,7% το χρόνο στους άλλους τομείς της οικονομίας.

II. Η Ροή Πόρων προς τον Αγροτικό Τομέα

1. Όπως έχουμε επανειλημμένα αποδείξει, η μεταπολεμική ανάπτυξη της χώρας βασίσθηκε, εκτός των άλλων, σε μιά συστηματική εκροή πλεονάσματος (τόσο εργατικού δυναμικού όσο και χρηματικού) από τον αγροτικό τομέα προς τους άλλους τομείς της οικονομίας, τον βιομηχανικό και τον τομέα των υπηρεσιών. Ως αντιστάθμισμα, μερικό, αυτής της εκροής, χρησιμοποιήθηκαν από το Κράτος οι κάθε μορφής "οικονομικές ενισχύσεις" που προσπαθούσαν εκ των υστέρων να απαμβλύνουν κάπως τις δυσμενείς επιπτώσεις αυτής της κυριολεκτικής αιμορραγίας. Ενισχύσεις, όμως, που με τον τρόπο που δίνονταν και με τους εισοδηματικούς στόχους που είχαν, στην ουσία αναπαρήγαγαν και μεγέθυναν αυτήν την εκροή για τον επόμενο χρόνο.
2. Η Κυβέρνηση που προήλθε από τις εκλογές του 1981, δεν αρκέσθηκε απλώς στο να μεγαλώσει θεαματικά αυτές τις "αντισταθμιστικές ενισχύσεις" αλλά, κυρίως, προσπάθησε και προσπαθεί να τις προσανατολίσει κατά ορθολογικό τρόπο προς τις κατευθύνσεις εκείνες που:
 - α) θα αποβλέπουν στην μακροχρόνια ανακοπή της εκροής πλεονάσματος από τον αγροτικό τομέα,
 - β) θα ενισχύουν μόνιμα την διαπραγματευτική δύναμη των ίδιων των παραγωγών μέσα στην αγορά και, επομένως,

γ) θα εξασφαλίζουν την μόνιμη διαφύλαξη και αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των παραγωγών μέσα από την αλλαγή των δομών μάλλον παρά μέσα από "διαρθρωτικούς" μηχανισμούς των ανισοτήτων της αγοράς.

3. Οι κάθε μορφής "ροές χρηματικών πόρων" προς τον Αγροτικό Τομέα χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

A. Στην κατηγορία των "Οικονομικών Ενισχύσεων". Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κάθε είδους ενισχύσεις που δίνονται άμεσα ή έμμεσα με τελικό λήπτη τους την μεμονωμένη ατομική εκμετάλλευση. Πρόκειται για ενισχύσεις που δίνονται:

- είτε για εισοδηματικούς καθαρά λόγους,
- είτε για προώθηση των εξαγωγών,
- είτε για να επιδοτηθούν τα μέσα παραγωγής (λιπάσματα, ζωοτροφές, κλπ.),
- είτε για να βελτιωθεί η υποδομή της ίδιας της εκμετάλλευσης (π.χ. έργα μέσα στην εκμετάλλευση),
- είτε για να προωθηθούν κάποιες νέες ποικιλίες ή να εγκαταλειφθούν κάποιες άλλες κλπ.,
- είτε για άλλους λόγους συναφείς.-

B. Στην κατηγορία των "Δημοσίων Επενδύσεων". Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κάθε είδους έργα που αναλαμβάνονται από το Δημόσιο και αποβλέπουν στην

βελτίωση της υποδομής για την γεωργική ανάπτυξη ολόκληρων περιοχών της χώρας. Δεν απευθύνονται δηλαδή στην μεμονωμένη εκμετάλλευση αλλά "διαμορφώνουν το οικονομικό περιβάλλον" μέσα στο οποίο δρά η ατομική εκμετάλλευση. Πρόκειται για Δημόσιες Επενδύσεις που αφορούν σε:

- εγγειοβελτιωτικά έργα,
- δρόμους,
- διαμόρφωση βοσκοτόπων,
- δασική ανάπτυξη,
- και άλλα έργα υποδομής.-

4. Δίνονται κατωτέρω τα μεγέθη των δύο αυτών κατηγοριών Ροής Πόρων προς τον Αγροτικό Τομέα από το 1977 μέχρι και το 1984.

Α' Κατηγορία: Οικονομικές Ενισχύσεις

1977: 23,981 δίσ. δρχ.

1978: 24,619 " "

1979: 28,942 " "

1980: 33,795 " "

1981: 68,238 " "

1982: 121,271 " "

1983: 126,932 " "

1984: 155,000 " " (εκτίμηση)

Αν εξετάσουμε την εξέλιξη των οικονομικών ενισχύσεων θα διαπιστώσουμε ότι από το 1981 και μετά πραγματοποιή-

θηκε ένα θεαματικό άλμα. Έτσι το 1981.....

Ο εθνικός προϋπολογισμός προβλέπει ποσό 76.895 εκ.

στο οποίο θα προστεθεί και το ποσό που καταβάλει η

Κοινότητα που εκτιμάται ότι θα φτάσει τα 100 δισ.

Β' Κατηγορία: Δημόσιες Επενδύσεις

Ανάλογο ήταν και το άλμα που πραγματοποιήθηκε στις

δημόσιες επενδύσεις το:

1977: 6,948 δίσ. δρχ.

1978: 7,466 " "

1979: 8,944 " "

1980: 9,749 " "

1981: 11,449 " "

1982: 15,788 " "

1983: 21,911 " "

σε σταθερές τιμές 1970

1981: 1.930

1983: 2.450

Οι αριθμοί σχετικοί ή απόλυτοι τόσο του Π.Δ.Ε. όσο

και των Δημ. Επενδύσεων Παγίου Κεφαλαίου δείχνουν

ότι στα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του '70 υπήρ-

ξε μία σαφής τάση μείωσης της χρηματοδότησης της

γεωργίας από κρατικές πηγές. Η τάση αυτή έχει ανακοπεί

από το 1982 και μετά. Η βελτίωση αυτή δεν φαίνεται ίσως αρκετά σημαντική όταν συγκρίνονται στατικά οι δύο περίοδοι πριν και μετά το '81. Όμως μιά τέτοια θεώρηση θα ήταν λανθασμένη. Αν θεωρηθεί ότι η τάση μείωσης της κρατικής χρηματοδότησης προς τη γεωργία στα τελευταία χρόνια του 1970 αποτελούσε έκφραση μιάς συγκεκριμένης πολιτικής απέναντι στον πρωτογενή τομέα και επομένως θα συνεχιζόταν στα επόμενα χρόνια ως που να σταθεροποιηθεί σε ακόμη χαμηλότερα από το 1981 επίπεδα, τότε η ανακοπή της τάσης αυτής και η σταθεροποίηση της χρηματοδότησης της γεωργίας σε επίπεδα αρκετά υψηλότερα από τα του 1981 ασφαλώς χαρακτηρίζουν μιά στροφή της πολιτικής αυτής και ένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τον πρωτογενή τομέα.-

III. Η Χρηματοδότηση του Αγροτικού Τομέα

1. Τα Καλλιεργητικά Δάνεια - Εφόδια

Για να συμπληρώσω την εικόνα θα αναφερθώ και στην χρηματοδότηση του αγροτικού τομέα. Αυξήθηκε και αυτή σημαντικά.

Πρόκειται για την σημαντικότερη, βραχυχρόνια, δανειοδότηση των ελλήνων παραγωγών. Η εξέλιξη του σχετικού μεγέθους δίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

1977:	28,2	Δίσ. δρχ.	
1978:	30,1	"	"
1979:	31,9	"	"
1980:	34,7	"	"
1981:	39,1	"	"
1982:	50,5	"	"
1983:	61,4	"	"
1984:	74,0	"	" (εκτίμηση)

2. Τα Μεσομακροπρόθεσμα Δάνεια

Πρόκειται για δάνεια που δίνονται για την αγορά μηχανημάτων, για γεωργικές βιομηχανίες, για κτίρια και αποθήκες κλπ. Η εξέλιξη του σχετικού μεγέθους δίνεται στον ακόλουθο Πίνακα:

1977:	-
1978:	-

1979:	-			
1980:	13,79	δίσ.	δρχ.	
1981:	15,27	"	"	
1982:	17,50	"	"	
1983:	26,60	"	"	
1984:	36,50	"	"	(εκτίμηση)

ΣΗΜΕΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

I. Αναφορά στην εξέλιξη επιλεγμένων μακροοικονομικών μεγεθών του αγροτικού τομέα

Βλ. το σχετικό συνοπτικό κείμενο που επισυνάπτεται
(Παράρτημα I)

II. Το Πρότυπο Αγροτικής Ανάπτυξης που προωθεί η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ

1. Ανέφερα ήδη, ότι η Ν.Δ. κατά τα χρόνια διακυβέρνησής της είχε ακολουθήσει πολιτική συστηματικής εκροής πλεονάσματος από τον αγροτικό τομέα στους άλλους τομείς της οικονομίας. Εμείς αντίθετα επιδιώκουμε να σταματήσουμε την εκροή αυτή. Η παραμονή-και μεγέθυνση- του πλεονάσματος μέσα στον αγροτικό χώρο επιδιώκεται με τα ακόλουθα "εργαλεία".

(ι) με την ισχυροποίηση της διαπραγματευτικής θέσης των εργαζόμενων παραγωγών μέσα στην αγορά των προϊόντων της γεωργικής παραγωγής → " Μέσω Συνεταιρισμών" η διακίνηση και εμπορία.

(ιι) με την- ελεγχόμενη- αυξημένη ροή πόρων προς τον αγροτικό τομέα υπό την μορφή των κάθε είδους οικονομικών ενισχύσεων με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς των αγροτικών προϊόντων προς όφελος των παραγωγών και όχι απλώς για "στήριξη" του αγροτικού εισοδήματος.

(ιιι) με την από μέρους του ίδιου του Κράτους εκτέλεση μεγάλων έργων υποδομής που έτσι κι αλλιώς δεν θα μπορούσαν ποτέ να αναληφθούν ούτε από τους συνεταιρισμούς ούτε από τους ιδιώτες → Περιφερειακές Αγορές και Ανθαγορές η κατασκευή των οποίων άρχισε ήδη να πραγματοποιείται.

2. Σε αντίθεση με το κεφαλαιοβόρο και ενεργοβόρο μοντέλο ανάπτυξης ΗΠΑ και ΕΟΚ και με το κρατικής σύλληψης και εμποτείας μοντέλο των χωρών του υπαρκτού σοσιαλισμού, το δικό μας πρότυπο για την γεωργική εκμετάλλευση είναι η Συνεταιρισμένη Οικογενειακή Εκμετάλλευση (Σ.Ο.Ε.). Η Σ.Ο.Ε. αποτελεί την αναγκαία απόρροια:

- (ι) του μικρού και πολυτεμαχισμένου μεγέθους της Ελληνικής αγροτικής εκμετάλλευσης.
- (ιι) των μικρών δυνατοτήτων της εγχώριας αγοράς.
- (ιιι) του εδαφοκλιματικού χάρτη της χώρας
- (ιiv) της βαθειά ριζωμένης πεποίθησης του Έλληνα αγρότη για την ιδιοκτησία της γης του και για την ελεύθερη διάθεση της εργατικής του δύναμης.

Στην κατεύθυνση της Σ.Ο.Ε. οδηγεί το Σ.Ν. για τους Συν/σμούς που βρίσκεται στην φάση της τελικής του έγκρισης από την Βουλή.

3. Η παραμονή του αγροτικού πληθυσμού στο φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον αποτελεί ^{ένα} από τους κύριους στόχους της πολιτικής μας. Πρόκειται στην ουσία για το "κόστος" που πρέπει να καταβληθεί (κόστος που εκφράζεται από την μειωμένη κατά 25%-30% παραγωγικότητα της εργασίας στον γεωργικό τομέα σε σχέση με την παραγωγικότητα της εργασίας στους άλλους δύο τομείς της οικονομίας) και να συνεχίσει να καταβάλλεται από την κοινωνία για να εξακολουθήσει η απόκτηση του "οφελήματος" της μη πρόσθεσης στρατιών ανέργων του αγροτικού τομέα στους ήδη υφιστάμενους άνεργους του αστικού τομέα. Αλλά η παραμονή του αγροτικού πληθυσμού στο φυσικό και κοινωνικό

νικό του περιβάλλον απαιτεί προσπάθειες που εκτείνονται πέραν του στενού περιεχομένου της "αγροτικής πολιτικής". Προσπάθειες που αφορούν 1) στην υγεία (→ Ε.Σ.Υ, αγροτικά ιατρεία, Πολυδύναμα Κέντρα Υγείας), 2) στην Παιδεία (→ Νέα Γυμνάσια και Λύκεια, Νέα Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.), 3) στην Κοινωνική Μέριμνα (→ Αγροτικές Συντάξεις, Κ.Α.Π.Η., 4) στην υλικοτεχνική υποδομή (→ Ύδρευση, Αποχέτευση, Δρόμοι) 5) στην Ψυχαγωγία.

4. Η μείωση της εξάρτησης της χώρας από ξένες πηγές εφοδιασμού με τρόφιμα, η μείωση της εξάρτησης της ελληνικής γεωργίας από ξένες πηγές εφοδιασμού της με τις βασικές εισροές της αγροτικής παραγωγής και, τέλος, η μείωση της εξάρτησης της διάθεσης των γεωργικών προϊόντων από συγκεκριμένα "παραδοσιακά" κέντρα της εξωτερικής αγοράς (→ Μόναχο) αποτελούν μόνιμους στόχους. Η Κυβέρνηση επαναλαμβάνει ότι η επιδίωξη της αυτοδυναμίας στους τρεις πιο πάνω τομείς δεν σημαίνει, -κάθε άλλο μάλιστα- οποιαδήποτε τάση για απομόνωση και αυτάρκεια. Απλά και μόνο σημαίνει ότι διεκδικούμε ισότιμη και αυτοδύναμη συμμετοχή στον διεθνή καταμερισμό της εργασίας στον γεωργικό τομέα, θέση που συνδέεται και προκύπτει άμεσα από τον αταλάντευτο προσανατολισμό μας για την εθνική ανεξαρτησία.

III. Η Διακίνηση και Εμπορία των Γεωργικών Προϊόντων

1. Μία από τις κύριες επιδιώξεις μας κατά την τριετία που πέρασε υπήρξε η βελτίωση της διακίνησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων.

Το πέρασμα των προϊόντων που κατευθύνονται για εξαγωγές ή για

μεταποίηση "μέσω των Συνεταιρισμών", είχε, σε πρώτο στάδιο, στόχο την εξασφάλιση των παραγωγών από κάθε είδους εξαπατήσεις που γίνονταν σε βάρος τους (απομειώσεις, ελλιπείς ζυγίσσεις κλπ) και την διασφάλιση ότι οι κάθε είδους επιδοτήσεις που δίνονταν στο κάθε συγκεκριμένο προϊόν θα απέληγαν πραγματικά στα χέρια του αγρότη παραγωγού. Η ικανοποιητική - μολονότι όχι πλήρης - ανταπόκριση των Συνεταιρισμών στην "πρόκληση" αυτή μας επέτρεψε να προχωρήσουμε την δεύτερη - και ποιοτικά (δηλαδή κοινωνικά και οικονομικά) - ανώτερη φάση της προσπάθειάς μας: το "δυνάμωμα" των συνεταιρισμών για να συμμετάσχουν ενεργώτερα και ουσιαστικώτερα στην διακίνηση των προϊόντων των παραγωγών. Βασική επιδίωξη του δεύτερου αυτού σταδίου τακτικής ήταν και είναι η ισχυροποίηση της ασθενούς διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών - παραγωγών μέσα στις συνθήκες προσφοράς και ζήτησης, τόσο στην εξωτερική αγορά, όσο και στην εσωτερική αγορά, έτσι ώστε να εξασφαλισθούν για τους παραγωγούς όροι όμοιοι με αυτούς των ιδιωτών εμπόρων.

Η δεύτερη αυτή φάση βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε πλήρη εξέλιξη, αλλά τα πρώτα αποτελέσματά μας είναι διαφοροποιημένα ανάμεσα στην εξωτερική και στην εσωτερική αγορά, ανάμεσα στον προϊόν χ και στο προϊόν ψ, ακόμη ανάμεσα στη δραστηριοποίηση δύο γειτονικών συνεταιρισμών που παράγουν και διακινούν το ίδιο προϊόν. Γενικά οι συνεταιρισμοί ανταποκρίθηκαν πολύ ικανοποιητικά στον τομέα των εξαγωγών αλλά διστάζουν ακόμη να αναλάβουν πρωτοβουλίες στον τομέα της εσωτερικής αγοράς γιατί η ιστορικά διαμορφωμένες δομές εμπορίας δεν τους βοηθούν. Η αλλαγή αυτή των δομών θα επιτευχθεί με το πρόγραμμα των περιφερειακών αγορών.

2. Μια δεύτερη σημαντική τομή στο σύστημα διακίνησης και εμπορίας είναι η σχετική κυβερνητική απόφαση για την χρηματοδότηση των εξαγωγικών και μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Η απόφαση αυτή ήταν και είναι καθοριστική για την κατοχύρωση της "εντός μηνός" πληρωμής του παραγωγού και για την ουσιαστική παρεμβολή στο όλο σύστημα των συναλλαγών αυτών, των ίδιων των παραγωγών "δια" των Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Συγκεκριμένα με την σημαντική αυτή απόφαση

- (ι) Οι Τράπεζες επικυρώνουν τα συμφωνητικά που συνάπτουν οι Συνεταιρισμοί με τους αγοραστές εμπόρους και μ' αυτόν τον τρόπο "προειδοποιούν" τους παραγωγούς για την ύπαρξη ή όχι πίστωσης εκ μέρους του εμπόρου.

- (ιι) Βάσει καταστάσεων του εμπόρου και πολύ απλών δικαιολογητικών, είναι οι Τράπεζες εκείνες, που αποδίδουν απ' ευθείας τα χρήματα στους παραγωγούς, μέσω των Συν/κών Οργανώσεων.

Η πιο πάνω πρακτική, πέρα από το γεγονός της επίλυσης του προβλήματος της εντός μηνός πληρωμής των παραγωγών και της προστασίας τους από τυχόν αφερέγγυους εμπόρους, έχει ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση και των τυχοδιωκτών εμπόρων από την εμπορία αλλά και των Συνεταιρισμών εκείνων που αδρανούν και δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των παραγωγών μελών τους.

3. Η ίδρυση και η λειτουργία εδώ και ένα χρόνο, του Κεντρικού Φορέα Εξαγωγών (Κ.Φ.Ε.) έχει χαρακτηριστεί ως "τομή" στα θέματα των εξαγωγών.

Τα άμεσα πρακτικά οφέλη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Κ.Φ.Ε. είναι πάρα πολλά: σταμάτησε ο ελληνοελληνικός ανταγωνισμός, βελτιώθηκε η ποιότητα, αυξήθηκαν εντυπωσιακά επιτυγχανόμενες τιμές, γίνεται προγραμματισμός στις αγορές, έφθασαν τα ελληνικά προϊόντα σε νέες αγορές, μειώθηκε το δημοσιονομικό κόστος και άλλα πολλά.

Πέρα όμως από τα άμεσα πρακτικά οφέλη, η δημιουργία του Κ.Φ.Ε. έδωσε την ουσιαστική δυνατότητα στις Σ.Ο. να συμμετάσχουν στις εξαγωγές και ν'αντλήσουν πείρα, από την παράλληλη και ισότιμη λειτουργία τους με τους ιδιώτες φορείς εξαγωγής, πάνω στο κοινό τραπέζι του προγραμματισμού και του συντονισμού της ελληνικής εξαγωγικής προσπάθειας.

Σημειώνεται επίσης, ότι η δημιουργία του Κ.Φ.Ε. και ο τρόπος λειτουργίας του έχει δυσκολέψει τις "προκαταβολές" που έπαιρναν οι ιδιώτες φορείς από τους εισαγωγείς και έτσι έμμεσα συμβάλλει στην απομάκρυνση των τυχόν μη υγιών εξαγωγέων.

Το μεγαλύτερο όμως όφελος από την λειτουργία του Κ.Φ.Ε., είναι το γεγονός ότι για πρώτη φορά οι παραγωγοί (Σ.Ο.) έρχονται σε απ'ευθείας επαφή με την αγορά και ιδιαίτερα με τις ποιοτικές και ποικιλιακές της απαιτήσεις.

Το γεγονός αυτό δίνει την δυνατότητα στους παραγωγούς να συνειδητοποιήσουν την σπουδαιότητα που έχουν για τα προϊόντα τους και για το εισόδημά τους η σωστή διάρθρωση ποικιλιών της παραγωγής τους και η υψηλή ποιότητα.

IV. Τα Συμβόλαια Παραγωγής, οι Προγραμματικές Συμφωνίες και ο
Κεντρικός Φορέας Εξαγωγών.

1. Είναι γνωστό ότι ο όγκος του Διεθνούς Εμπορίου γεωργικών προϊόντων κατά τα τελευταία έξι χρόνια παρουσιάζει μιά μέση ετήσια πτώση της τάξης του 2,5% περίπου. Τα αίτια του ανησυχητικού αυτού φαινομένου είναι πολλά:
 - (ι) η σχετική μείωση της ζήτησης για τρόφιμα όταν αυξάνεται το εισόδημα.
 - (ιι) η ανησυχητική σταθεροποίηση ή και μείωση της δυνητικής ζήτησης τροφίμων από τις αναπτυσσόμενες χώρες, απλώς γιατί δεν υπάρχει επαρκές εισόδημα για να καλύψει την ζήτηση αυτή.
 - (ιιι) η υπερχρέωση των αναπτυσσόμενων χωρών που συνεπάγεται προσπάθειες ανάπτυξης προστατευτικών μηχανισμών των δικών τους προϊόντων από τον ανταγωνισμό αντίστοιχων προϊόντων των αναπτυγμένων κρατών.
 - (ιiv) η συνεχής αύξηση της προσφοράς- παραγωγής γεωργικών προϊόντων λόγω της διευρυνόμενης εφαρμογής σύγχρονων τεχνολογικών μεθόδων στην γεωργία.
2. Απέναντι σ' αυτή την διεθνή εξέλιξη και στις δυσοίωνες μελλοντικές προοπτικές για την εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου αγροτικών προϊόντων, η Κυβέρνηση έχει επιδιώξει την ανάπτυξη "αμυντικών" και "επιθετικών" μηχανισμών.

Τα καλλιεργητικά συμβόλαια - που μιά πρώτη επιτυχής τους εφαρμογή έγινε φέτος στην βιομηχανική ντομάτα- αποτελούν ένα από τα κυριώτερα αμυντικά εργαλεία μας που αποβλέπουν στην πρόληψη της ανεξέλεγκτης αύξησης της παραγωγής. Με

την αντιστοίχιση της παραγωγής μας στις δυνατότητες της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης, αποβλέπουμε να καταστήσουμε τον παραγωγό υπεύθυνο για την διάθεση της παραγωγής του και ταυτόχρονα ικανό να απολαμβάνει μιά τιμή από την αγορά- όχι μιά "αποζημίωση" από το κράτος- που να είναι πραγματικά ικανοποιητική.

Οι προγραμματικές συμφωνίες και ο Κ.Φ.Ε. από την άλλη μεριά αποτελούν βασικά όπλα της επιθετικής μας εξαγωγικής πολιτικής, κεντρικός πυρήνας της οποίας είναι η οργανωμένη, ελεγχόμενη από τους ίδιους τους παραγωγούς, συντονισμένη και -κατά συνέπεια- αδέσμευτη από την καταδυνάστευση του μεγαλοεξαγωγέα, εξαγωγική μας προσπάθεια. Σε πείσμα των αθέλητων ή η-θελημένων παρεξηγήσεων της πολιτικής αυτής από κάποιους στην Ελλάδα και αγνοώντας τις-δικαιολογημένες είναι αλήθεια!! - αντιδράσεις των μεγαλοεξαγωγέων του εξωτερικού και άλλων κυκλωμάτων που θίγονται από την πρωτόγνωρη αυτή πολιτική, οι έλληνες παραγωγοί, οι Συν/σμοί τους αλλά και η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων εξαγωγέων έχουν συσπειρωθεί γύρω από την προσπάθεια αυτή. Τα πρώτα αποτελέσματα και των προγραμματικών συμφωνιών (Στάρια και Αλεύρια) και του Κ.Φ.Ε. (Πορτοκάλλια, Ροδάκινα, Πατάτες ;;;) είναι παραπάνω από ενθαρρυντικά.

V. Η Πολιτική Τιμών στον Αγροτικό Τομέα

Και από τις δύο πλευρές της αίθουσας αυτής διατυπώνονται, κατά καιρούς, ανυπόστατοι ή ανακριβείς ισχυρισμοί για την Πολιτική τιμών και επιδοτήσεων της Κυβέρνησής μας. Η μία πλευρά ισχυρίζεται ότι "ο Παράδεισος της ΕΟΚ" μας εξασφαλίζει τιμές και επι-

δοτήσεις που χωρίς αυτές οι έλληνες παραγωγοί θα αφήνονταν στο έλεος της αγοράς. Η άλλη πλευρά ισχυρίζεται ότι οι τιμές των γεωργικών μας προϊόντων "αποφασίζονται στις Βρυξέλλες" και, επομένως οι παραγωγοί μας εγκαταλείπονται "στην εκμετάλλευση των μεσαζόντων και των μονοπωλίων".

Ευτυχώς, οι έλληνες αγρότες είναι ψυχρά αδιάφοροι τόσο στις θριαμβολογίες της μιας πλευράς όσο και στις καταστροφολογικές εκτιμήσεις της άλλης. Γιατί οι ίδιοι οι έλληνες αγρότες όχι μόνο γνωρίζουν αλλά και ζουν καθημερινά αυτό που εμείς υποστηρίζουμε: ότι δηλαδή οι τιμές τους είναι "τιμές της Αθήνας". Η πολιτική τιμών εδώ σχεδιάζεται, εδώ εκτιμάται και εδώ αποφασίζεται. Στην Κοινότητα διαπραγματευόμαστε -πόσο από το οικονομικό και δημοσιονομικό κόστος των ελληνικών τιμών και επιδοτήσεων θα καταβάλλει ο FEOGA και πόσο ο έλληνας φορολογούμενος μέσω του ελληνικού προϋπολογισμού. Μόνο εκεί όπου οι ελληνικές αποφάσεις για την τιμή του συγκεκριμένου προϊόντος συμπίπτουν με την κοινοτική είναι δυνατός ο ισχυρισμός ότι ισχύει "η τιμή Βρυξελλών". Ισχύει όμως γιατί είναι τιμή "Αθηνών".

Θα αναφερθούν χαρακτηριστικά παραδείγματα:

(ι) Στο σκληρό στάρι, οι τιμές που κατά την δική μας κρίση θα έπρεπε να ισχύουν, όχι απλώς καλύπτονται αλλά υπερκαλύπτονται από τις κοινοτικές τιμές, σε βαθμό μάλιστα που η επέκταση της καλλιέργειας και η αύξηση των αποδόσεων λόγω βελτιωμένων ποικιλιών να μας προξενούν ωρισμένα προβλήματα προσανατολισμού της παραγωγής άλλων καλλιεργειών. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με άλλα προϊόντα όπως σε φ*λ και στην βιομηχανική ντομάτα.

(ιι) Στο καλαμπόκι και στο κριθάρι, από την άλλη μεριά, πράγμα-

τι οι τιμές που συναποφασίζουμε στις Βρυξέλλες δεν ανταποκρίνονται στους ύψος που εμείς, εδώ στην Αθήνα, επιδιώκουμε. Αλλά στην περίπτωση αυτή η κοινοτική τιμή δεν είναι πράγματι και η ελληνική τιμή, αφού για λόγους και εισοδηματικούς αλλά και ενθάρρυνσης της καλλιέργειας των δύο αυτών προϊόντων ο παραγωγός απολαμβάνει εδώ υψηλότερες τιμές που κόστισαν 3 δισ. δρχ. περίπου. Τα αποτελέσματα της πολιτικής αυτής δεν είναι μόνο ότι ενισχύεται το εισόδημα των αντίστοιχων παραγωγών αλλά -κυρίως- ότι έχει μειωθεί σχεδόν στο μηδεν η εξάρτησή μας από εισαγωγές καλαμποκιού και κριθαριού από Η.Π.Α. και Γαλλία και συνακόλουθα έχει σχεδόν μηδενισθεί η συναλλαγματική μας αιμοραγία γι' αυτές (Αναφορά, επίσης, στα νέα υβρίδια καλαμποκιού της ΚΥΔΕΠ και στον "θορυβο" γύρω από αυτά).

VI. Η Πολιτική μας στην Ε.Ο.Κ.

1. Έμφαση στην " σχέση ανταλλαγής" ανάμεσα στα "μέτρα αγοράς" και στα "μέτρα διαθρώσεων" που επιδιώκουμε σε κάθε διαπραγμάτευση. Χαρακτηριστική αναφορά στην πρόσφατη ρύθμιση για το Κρασί όπου σε αντάλλαγμα -αντιστάθμισμα της μικρής- σχετικά με τους Ιταλούς και τους Ισπανούς- ζημιάς μας από την Υποχρεωτική Απόσταξη, εξασφαλίσαμε το Ειδικό Διαρθρωτικό Πρόγραμμα της Ελλάδας για 20.000 εκτάρια, με απόσπαση του από τα Μ.Ο.Π.
2. Αντιπαράθεση της δικής μας οικονομικής λογικής με την "λογιστική-δημοσιονομική" λογική σχετικά με τον ρόλο των "Ταμείων της ΕΟΚ" και των αναδιανεμητικών τους επιδράσεων.
ΜΟΤΙΒΟ μας: "δεν είναι ο FEOGA και τα άλλα Ταμεία, είναι το εμπόριο και οι όροι εμπορίου που διανέμουν εισόδημα και πλού-

το μέσα στην Κοινότητα", " η ΕΟΚ δεν είναι Αδελφότητα".

VII. Οι Σχέσεις μας με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες

1. Στα τρία χρόνια που πέρασαν, έχοντας πλήρη επίγνωση των αρνητικών και των θετικών επιπτώσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), προσδιορίσαμε την στρατηγική και την τακτική μας πάνω στις εξής κατευθυντήριες γραμμές:
 - (ι) στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων της Κ.Α.Π. πάνω στην Ελληνική γεωργία.
 - (ιι) στην -κατ'ουσία- επαωδιαπραγμάτευση πολλών από τους δυσμένεις όρους της Πράξης Προσχώρησης της Ελλάδας στην ΕΟΚ που είχε συνάψει η προηγούμενη Κυβέρνηση.
 - (ιιι) στην μεγιστοποίηση των όποιων θετικών επιδράσεων από την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.
 - (ιiv) στην ισχυροποίηση της σημασίας και του ρόλου των μεσογειακών κοινοτικών προϊόντων μέσα στο όλο σύστημα των κοινοτικών κανόνων και στην προσπάθεια να "μεσογαιοποιηθεί" όσο το δυνατό περισσότερο η γεωργική πολιτική της ΕΟΚ.
 - (v) στην προστασία του εισοδήματος των ελλήνων παραγωγών από τον ρυθμό πληθωρισμού με εξασφάλιση τιμών για τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα που ανακαλύπτουν τουλάχιστον τον ρυθμό πληθωρισμού στην Ελλάδα.
 - (vi) στην εξασφάλιση διαρθρωτικών προγραμμάτων (με κοινοτική συμμετοχή) για την ελληνική γεωργία έτσι που να προωθηθεί ουσιαστικά η μεταβολή των δομών της.
 - (vii) στην μεγιστοποίηση των απορροφήσεων της Ελλάδας από το Γεωργικό Ταμείο της Ε.Ο.Κ.

(ι) Ικανοποιητικό Επίπεδο Τιμών

Η διαπραγμάτευση των θεσμικών τιμών έδωσε τις ακόλουθες αυξήσεις τιμών για τον Έλληνα παραγωγό:

- το 1982-83, με ρυθμό πληθωρισμού του '82, 20% περίπου, οι αυξήσεις τιμών ήταν 23,2% κατά μέσο όρο.
- το 1983-84, με ρυθμό πληθωρισμού 20% περίπου, οι αυξήσεις ήταν 24% κατά μέσο όρο.
- για το 1984-85, με αναμενόμενο ρυθμό πληθωρισμού 18%, οι αυξήσεις είναι 18% κατά μέσο όρο.

(ιι) Αγροτικό Εμπορικό Ισοζύγιο με τις χώρες-μέλη της ΕΟΚ

- Το για μία συνεχή δεκαπενταετία θετικό αγροτικό εμπορικό μας ισοζύγιο με τις 9 χώρες-μέλη της ΕΟΚ μέχρι το 1980, μετατράπηκε το 1981, πρώτη χρονιά της ένταξης, σε αρνητικό, ύψους περίπου -10 δισ. δρχ.
- Το 1982, δεύτερη χρονιά της ένταξης, το αρνητικό αυτό ισοζύγιο διπλασιάθηκε και έφθασε στο -20 δισ. δρχ. περίπου. Την ίδια αυτή χρονιά έμπαιναν οι βάσεις για μία νέα, δυναμική και προ πάντων, συντονισμένη εξαγωγική προσπάθεια στα αγροτικά προϊόντα.
- Η προσπάθεια αυτή άρχισε να δίνει τους πρώτους καρπούς της το 1983. Πράγματι, το 1983, το αρνητικό αγροτικό εμπορικό μας ισοζύγιο με τις άλλες χώρες-μέλη της ΕΟΚ μειώθηκε κατά 60% περίπου και σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, διαμορφώθηκε στα -8 δισ. δρχ. περίπου, κυρίως λόγω των αυξημένων μας εξαγωγικών προσπαθειών στα φρούτα και λαχανικά και στο ελαιόλαδο.
- Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία για τους πρώτους 6 μήνες

του 1984 το αρνητικό, ακόμη, αγροτικό εμπορικό μας ισοζύγιο θα διαμορφωθεί σε ακόμη ευνοϊκότερα επίπεδα.

(ιιι) Απορροφητικότητα από το Γεωργικό Ταμείο

- Το 1981, η εισροή πόρων από τον FEOGA- εγγυήσεις διαμορφώθηκε στο ύψος περίπου των 9 δισ. δρχ., από τα οποία τα 5 δισ. απορροφήθηκαν τους δύο τελευταίους μήνες του 81.
- Το 1982, η εισροή αυτή αυξήθηκε, κυρίως λόγω των γραφειοκρατικών απλουστεύσεων που σε ταχύ χρονικό διάστημα έγιναν στην αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα, σε 46 δισ. δρχ. περίπου.
- Το 1983 : 76 δισ. δρχ.
- Το 1984 : 85 δισ. δρχ./ (εκτίμηση)

Κυρίες και Κύριοι,

Προσπάθησα να δώσω με συντομία μιά εικόνα της πολιτικής και των εξελίξεων, που στηρίζουν οι προϋπολογισμοί των περασμένων ετών και θα στηρίξει και αυτό ο προϋπολογισμός. Μέσα στις δυσκολίες της οικονομικής συγκυρίας ο προϋπολογισμός αυτός εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για τη συνέχιση μιας πολιτικής που θέλει να καταστήσει τον αγροτικό τομέα πρωτοπόρο στην αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας που εξασφαλίζει έτσι σε ένα μεγάλο τμήμα του ελληνικού πληθυσμού ένα καλύτερο αύριο. Σας καλώ να τον υπερψηφίσετε.